

## สรุปผลการดำเนินงาน โครงการหนุน้อยฟันสวย สุขภาพฟันดีเริ่มต้นที่มือแม่

### หลักการและเหตุผล (ระบุที่มาของการทำโครงการ)

สุขภาพในช่องปากมีความสัมพันธ์กับสุขภาพในร่างกาย เด็กปฐมวัยเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดในชีวิต เด็กจึงควรได้รับการเลี้ยงดูเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและเหมาะสมตั้งแต่แรกเกิด เพื่อให้เด็กมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แข็งแรงและมีพัฒนาการตามวัย ปัจจุบันเด็กได้รับการเอาใจใส่น้อยลง เด็กบางส่วนจึงมีปัญหาสุขภาพอนามัยซึ่งส่งผลเสียต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กด้านสติปัญญาและความสามารถในการเรียนรู้ โรคฟันผุในเด็กเล็กนับเป็นปัญหาด้านสุขภาพหนึ่งที่พบบ่อยในวัยเด็กอีกทั้งฟันผุในฟันน้ำนมมีการลุกลามถึงโพรงประสาทฟันได้อย่างรวดเร็วกว่า ฟันแท้ เนื่องจากความหนาของเคลือบฟันและเนื้อฟันน้อยกว่าฟันแท้ และฟันผุในระยะเริ่มแรกสามารถลุกลามได้ในเวลา 6 - 12 เดือน การป้องกันฟันผุในเด็กปฐมวัยต้องอาศัยความร่วมมือของผู้ปกครองและครูผู้ดูแลเด็กในการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็ก เพื่อช่วยลดอัตราการเกิดฟันผุในวัยเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านใหม่ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพช่องปากในเด็ก จึงได้จัดทำโครงการหนุน้อยฟันสวย สุขภาพฟันดีด้วยมือแม่ ประจำปี พ.ศ. 2560 ขึ้น เพื่อส่งเสริมสุขภาพป้องกันฟันผุและยับยั้งการเกิดฟันผุในระยะเริ่มแรกของเด็ก

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กมีสุขภาพฟันที่ดีมีความแข็งแรงคงทน
2. เพื่อให้ความรู้และฝึกทักษะในการดูแลเด็กเกี่ยวกับการทำความสะอาดช่องปากและการใช้โภชนาการที่ถูกต้องสำหรับเด็กตามวัย
3. เพื่อลดปัญหาสุขภาพช่องปากในเด็ก

### ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. อัตราฟันผุในเด็กปฐมวัยลดลง ร้อยละ 60
2. ผู้ปกครองเด็กมีความรู้เพิ่มขึ้นและสามารถดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กได้มากขึ้น
3. สุขภาพช่องปากในเด็กดีขึ้น

### วิธีดำเนินการ

1. จัดทำแผนและขออนุมัติจัดทำโครงการ
  - ติดต่อประสานงานกับอบสม.ในพื้นที่
  - เตรียมข้อมูล เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์
2. จัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านทันตสุขภาพแก่ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพช่องปากและให้โภชนาการที่ถูกต้อง
3. ฝึกทักษะผู้ปกครองในการทำความสะอาดช่องปากและตรวจฟันเด็กโดย

- ฝึกเช็ดช่องปากเด็กโดยใช้ผ้าชุบน้ำสะอาด หรือฝึกแปรงฟันให้เด็กเมื่อมีฟันขึ้นมาในช่องปากหลายซี่ เพื่อกำจัดคราบจุลินทรีย์ออกจากตัวฟัน

- ฝึกการตรวจช่องปากเด็ก โดยดูฟันให้ทั่วทุกซี่ ทั้งด้านในและด้านนอก ตรวจหาการผุในระยะแรก ซึ่งจะพบเป็นรอยขาวขุ่นบนตัวฟัน การผุในระยะนี้สามารถทำการรักษาเพื่อป้องกันการลุกลามจนเป็นรูผุได้

4. กิจกรรมใช้ฟลูออไรด์วาร์นิชทาป้องกันฟันผุ และยับยั้งการเกิดฟันผุ
5. สรุปและประเมินผลโครงการ

### ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้ปกครองสามารถดูแลสุขภาพช่องปากของลูกได้ถูกต้องตั้งแต่แรกเกิด
2. ลดปัญหาสุขภาพในช่องปากในวัยเด็กให้ลดน้อยลง
3. เด็กมีฟันที่แข็งแรงและคงทน

### งบประมาณ

งบกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลบ้านใหม่ จำนวน 14,300 บาท

1. ให้ความรู้ด้านทันตสุขภาพแก่ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพช่องปากและให้โภชนาการที่ถูกต้อง

- |                                   |            |
|-----------------------------------|------------|
| 1.1 ค่าป้ายโครงการ                | = 300 บ.   |
| 1.2 ค่าวิทยากร 600 บ. X 1 คน      | = 600 บ.   |
| 1.3 ค่าอาหารกลางวัน 50 บ. X 60 คน | = 3,000 บ. |
| 1.4 ค่าอาหารว่าง 25 บ. x 60 คน    | = 1,500 บ. |
| 1.5 ค่าวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องเขียน | = 2,000 บ. |

2. จัดกิจกรรมฝึกทักษะให้แก่ผู้ปกครอง

- |                           |            |
|---------------------------|------------|
| 2.1 ค่าชุดสาธิตการแปรงฟัน | = 3,000 บ. |
|---------------------------|------------|

3. จัดกิจกรรมทาฟลูออไรด์ในเด็ก 0-3 ปี ให้ได้ทุกคน

- |  |            |
|--|------------|
| 3.1 ค่าฟลูออไรด์เคลือบฟัน 3 หลอด X 1,300 บ | = 3,900 บ. |
|--|------------|

### ผลการดำเนินโครงการ

การประเมินโครงการครั้งนี้เพื่อประเมินผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการหนูน้อยฟันสวย สุขภาพฟันดีเริ่มต้นที่มือแม่ ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กมีสุขภาพฟันที่ดีมีความแข็งแรงคงทน
  - 1.1 จากการให้ความรู้ผู้ปกครองและฝึกทักษะในการทำความสะอาดช่องปาก ปรากฏว่าอัตราฟันผุในเด็กปฐมวัยลดลง ร้อยละ 65.48
2. เพื่อให้ความรู้และฝึกทักษะในการดูแลเด็กเกี่ยวกับการทำความสะอาดช่องปากและการให้โภชนาการที่ถูกต้องสำหรับเด็กตามวัย
  - 2.1 ผู้ปกครองเด็กมีความรู้หลังให้ความรู้และฝึกทักษะการดูแลสุขภาพช่องปาก เพิ่มขึ้นร้อยละ 88.92

### 3. เพื่อลดปัญหาสุขภาพช่องปากในเด็ก

3.1 ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ได้รับการทาฟลูออไรด์วานิช 76.59 (เกณฑ์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60)

#### สรุปผล

โครงการหนูน้อยฟันสวย สุขภาพฟันดีเริ่มต้นที่มือแม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กมีสุขภาพฟันที่ดี มีความแข็งแรงคงทน เพื่อให้ความรู้และฝึกทักษะในการดูแลเด็กเกี่ยวกับการทำความสะอาดช่องปากและการให้โภชนาการที่ถูกต้องสำหรับเด็กตามวัย และเพื่อลดปัญหาสุขภาพช่องปากในเด็ก

สรุปผลการดำเนินงานตามกิจกรรม ทั้งหมด 3 กิจกรรม จากการให้ความรู้ผู้ปกครองและฝึกทักษะในการทำความสะอาดช่องปาก ปรากฏว่าอัตราฟันผุในเด็กปฐมวัยลดลง ร้อยละ 65.48 ผู้ปกครองมีความรู้หลังให้ความรู้และฝึกทักษะการดูแลและสุขภาพช่องปาก เพิ่มขึ้นร้อยละ 88.92 เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ได้รับการทาฟลูออไรด์วานิช ร้อยละ 76.59

#### ปัญหาและอุปสรรค

1. เด็กปฐมวัยบางคน ปู่ย่า ตายาย เป็นผู้เลี้ยงดู ซึ่งเป็นผู้สูงอายุ ทำให้เด็กไม่ได้รับการทำความสะอาดช่องปาก บางรายทำความสะอาดเพียงวันละ 1 ครั้ง
2. การที่ปล่อยให้เด็กทารกหลับไปพร้อมขวดนมเมื่อเด็กทารกนอนหลับ น้ำตาลที่อยู่ใน ของเหลวก็จะเคลือบอยู่รอบๆ ฟัน และเป็นสาเหตุของฟันผุ ไม่ว่าจะป็นน้ำนมแม่หรือ นมผงก็มีส่วนผสมของน้ำตาล
3. ให้เด็กถือขวดนมเดินเล่น หรืออมขวดนมตลอดเวลา

#### ข้อเสนอแนะ

1. แนะนำผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ควรให้เด็กเข้านอนโดยไม่ต้องใช้ขวดนม
2. สอนให้เด็กเล็กเริ่มใช้แก้วน้ำแทนขวดนมตั้งแต่อายุ 6-12 เดือน และเปลี่ยนจากขวดนม เป็นการใช้แก้วน้ำตอนอายุ 1 ปี